

מרשל מוריס דה־סכס

א. מסורת-יחידות ורוחן

שמו של כל לגיון [גוף-קבע של גייסות-משולבים, שעצמתו כשל חטיבה המוצע ע"י דה־סכס] ילך לפניו, ויתרשמו ממנו שאר הלגיונות ואף האויב. גוף כזה יראה בשמורה טוב — נחלה משותפת, ותמיד יהיה חדור רצון להשתוות במוניטין שלו עם אלה של האחר — או לעלות עליו. פעולותיו של גוף-צבא, הנושא ציון-קבע — ודאי שנשכחות פחות מאלו של גופים המכונים בשמות מפקדיהם — כי שמותיהם של הללו מתחלפים, ואתם יורדים לגשיה אף פעולותיהם. יתר-על-כן, מטבעו של אדם שיותר משהוא מעוניין במה שנוגע לזולתו, הריהו מעוניין במה שנוגע לו עצמו. ושמורה טוב של גוף-צבא הופך לענין אישי — מרגע, שלכבוד ייחשב להשתייך אליו. הרגשת-כבוד זו, יקל בהרבה לעוררה בגוף-צבא אשר שם קבוע לו.

ב. גורמי-נפש במלחמה

לעולם מתירא אדם מפני תוצאותיה של סכנה, יותר משהוא מתירא מפני הסכנה עצמה.

ג. גורמי-נפש במלחמה — וענין העתודה

...כי כל מי שאיננו רואה מאחוריו כוח שיסייעו ויתמוך בו, ולקראתו יוכל לסגת בשעת צורך, כמוהו כמי שהובס-לחצאין; וזו הסיבה שקורה כי הקו השני נסוג, בעוד הראשון מוסיף להלחם. כזאת ראיתי פעמים רבות, וודאי גם אחרים ראו מעין-זאת. אולי נדמה כי לא טרח אדם לבקש אחר הסיבה — והלוא זו טבועה בטבע נפש-האדם.

ד. משמעת

לאחר ארגון הגייסות, הרי בעיית המשמעת הצבאית היא המתיצבת כענין שחשיבותו ראשונה-במעלה. ציפור-נפשם של צבאות היא, אם לא תייסדה בתבונה, ותקיימה בתקיפות שאין-לערערה — חיילים לא יהיו לך. רגימנטים וצבאות לא יהיו בלעדיה אלא אספסוף-מוזין נקלה — שסכנתו לארצו-הוא רבה מסכנתו לאויב. מצביאים רבים סבורים שיצאו-ידי-חובתם משהוציאו את פקודותיהם; ומרבים הם בהוצאת פקודות — כי מרבים הם למצוא את הצריך תיקון. אכן, כלל מוטעה נקוט בידם: — בדרך זו לעולם לא תוחזר משמעת לצבא, בו אבדה או נתרופפה. כל הממעט בפקודות — הריהו כשובח; יהא עוקב בהקפדה אחרי ביצוען; יעניש על כל התרשלות, ללא משוא-פנים ומבלי דהדר מעמד וייחוס — שאם לא-יכן לא יקצור אלא שנאה. אפשר ואפשר להיות מדקדק ונוהג בצדק כאחד, לזכות לאהבת הבריות — וליראתם.

ה. טקטיקה ואש

לאנשי חיל-הפרשים תנתנה קרבינות מחורקות ונטענות-המכנס — הללו כוחן גדול משל כל כלי-רובה אחרים, והן נטענות על נקלה, מאחר שאין צורך לדחוס בכוח פנימה, בעזרת

שרביט טעינה, את מטען־אבקה־שרפה והכדור; מלאכה זו קשה עד למאוד כשיש צורך לעשותה ברכיבה על סוס.

ממליץ אני על הרובה נטען־המכנס. הוא נטען במהירות יתר, הנו מרחיק־קלוע, מדייק יותר וכוח־פגיעתו רב מן הרובים האחרים. תוך כדי התרגשות הקרב, תכופות לא יוכל חייל להכניס תחמישים לתוך הקנה, מבלי שייפתחו. דבר זה קורה עתה לעתים קרובות, ומוציא את הרובים מכלל שימוש. כן לא יוכל אז החייל להכניס שני מטענים, תחת אחד — כי ממילא לא יכילם בית־המטען; וכתוצאה מכך, לא עוד יתפוצצו רובים כפי שקורה עתה לעתים קרובות. בשעה שמוטל עליך לעקור את האויב או לסלקו מעמדתו שמעבר לנהר, מגדרות־שיחים, מהעלות וחפירות; או בכל מצב אחר במלחמה כאשר נאלצים גייסותיך להלחם על־עומדם — הייתי ממנה קצין אחד, או מש"ק, לכל שתי רבעות־עורפיות של חיילים. עליו לקדם את האיש־הקדמי שבצמד הראשון צעד אחד, להראות לו לאן יכון את אשו — ולהניח לו לירות כרצונו; זאת, כמו־כן, לכשימצא מטרה.

לאחר זאת יעביר לידו החייל שמאחוריו את רובה־הוא — וכך יעשו בזה־אחר־זה, גם שני החיילים הנותרים שב"רבעה"; נמצא, כי האיש־הקדמי שב"רבעה־עורפית" זו, יורה ארבע יריות ברציפות. יהיה בכך כדי להתמיה, אם היריה השניה, או השלישית, לא תקלע אל המטרה. הקצין נמצא קרוב אליו, מבקר את כיוון אשו, מציין לו את המטרה, ומשדלו שלא להפזז. איש זה — אין מילת הפיקוד מעכבת בעדו או מאיצה בו. אין הוא נלחץ ע"י אנשים העומדים בצפיפות; יכול הוא לירות לפי־נוחותו, ולכוון כל כמה שהוא רוצה — ולירות ארבע פעמים בזו־אחר־זו. גמרה "רבעה־עורפית" זו את יריותיה — יחזירה הקצין אחורנית, בקדמו במקומה את האחרת, אשר אף היא תעשה כמעשה זו שקדמה לה. אחר־כך מחזיר הוא את הראשונה — שבינתיים היה סיפק בידה לטעון מחדש. וחוזר חלילה, מעשה שניתן לקיימו אפילו במשך שעות אחדות.

מתוך שיחת-סיכום של אנשי כיקוד ומנהלה בחטיבת צה"ל

בשלב המאוחר יותר של מלחמת העצמאות, משהוצאה החטיבה מתוך שטחה המקורי להשתתף במבצעים בעלי־היקף על־פני מרחבי הדרום והנגב, נאלצנו לבדוק היטב בכל הכבודה אשר החטיבה התרגלה לשאת אתה. ההכרח בניידות פפה בחינה מחמירה של "סידורי הנוחות", אשר יש והפכו ל"היפוכה־של־נוחות" בתנאי מבצעים ניידים. הכורסאות והכסאות (מן הרכוש הנטוש), השול־חנות והספסלים הרבים לחדרי־צוכל וכיו"ב, שאר אביזרים וכלי ריהוט שבאו לחטיבה מתוך משטר חיים אזרחי ללא התאמה לאורח החיים הנייד בשדה ובמערכי־עמדות — היה הכרח לפשפש בכל אלה, להוציא, לסלק. מחסנים גדולים נתמלאו בכבודה שהוצאה, ביד חזקה, מן השימוש בחטיבה. מתמיה, כיצד נשאה אתה את כל אלה במשך זמן די ממושך. רק מעתה הפכה החטיבה, על יחידו־תיה ומפקדותיה, ניידת בפועל, ויכלה לבצע את המוטל עליה.

מדברי מרשל דה־סכס, בסוגיית חיל־הפרשים

...יש להפחית מן המעמסה המחרידה אשר נושא כרגיל חיל־הפרשים. הכרחי מדי פעם בפעם לערוך בחינת הכבודה הנישאת עם חיל־הפרשים, והש־קים של כל פרש ופרש — ולכפות על האנשים להשליך את כל הדברים המיותרים וחסרי התועלת. לעתים קרובות עשיתי זאת. קשה לאדם להעלות על הדעת את כל הפסולת והחפצים חסרי־התועלת אשר עשויים פרשים לשאת עמם, שנה אחר שנה. הסוס האומלל — הוא אשר נגזר עליו לשאת את כל זה. לא יהיה בכך משום הגזר־מה אם אומר, כי יש ומילאתי 20 קרונות בכל אותה פסולת אשר גיליתיה תוך כדי בדיקת רגימנט־פרשים יחיד.